

UCZENIE SIĘ MIĘDZYKULTUROWE

źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=RjqB21rnYf>

Uczenie się na różnych poziomach

Uczenie się poznawcze

oznacza zdobywanie wiedzy lub przyswajanie przekonań: wiemy, na przykład, że 3 plus 3 równa się 6, a planeta Ziemia ma kształt piłki.

Uczenie się emocjonalne jest pojęciem nieco trudniejszym do zrozumienia.

Spróbujcie spojrzeć wstecz i przypomnieć sobie, jak uczyliście się wyrażać swoje uczucia i jak te uczucia zmieniały się z upływem czasu.

To, czego obawialiście się dwadzieścia lat temu, może już dziś nie wzbudzać w Was lęku; osoby, których najbardziej nie lubiliście, mogą dziś być Waszymi najlepszymi przyjaciółmi.

<https://www.youtube.com/watch?v=EkZyvDZFC8Q>

Uczenie się zachowań

odnosi się do tych aspektów uczenia się, które widzimy: umiejętności wbicia prosto gwoźdźcia w deskę , pisania długopisem, jedzenia pałeczkami czy powitania kogoś we „właściwy” sposób.

<https://www.youtube.com/watch?v=UTE0G9amZNk>

Pojęcie kultury

Kulturę określa się jako „oprogramowanie”, którego ludzie używają w codziennym życiu.

Powszechnie przyjmuje się, że kultura odnosi się do przyjętych przez ludzi podstawowych aksjomatów, wartości i norm.

Koncepcje kultury są przedmiotem wielu teoretycznych oraz praktycznych sporów i dyskusji.

Rys. 1: Koncepcja kultury jako góry lodowej

Możliwość wykorzystania konceptu w pracy z młodzieżą

Model przypomina, że to co zauważamy na pierwszy rzut oka w kontaktach międzykulturowych może opierać się na zupełnie innych założeniach dotyczących rzeczywistości.

Ważne, by uświadomić sobie na początku co kryje się w dolnej części naszej góry lodowej.

Pomożemy nam to zrozumieć innych i znaleźć płaszczyznę porozumienia.

Model wymiarów kultury

Indywidualizm/kolektywizm -
określenie stopnia, w jakim

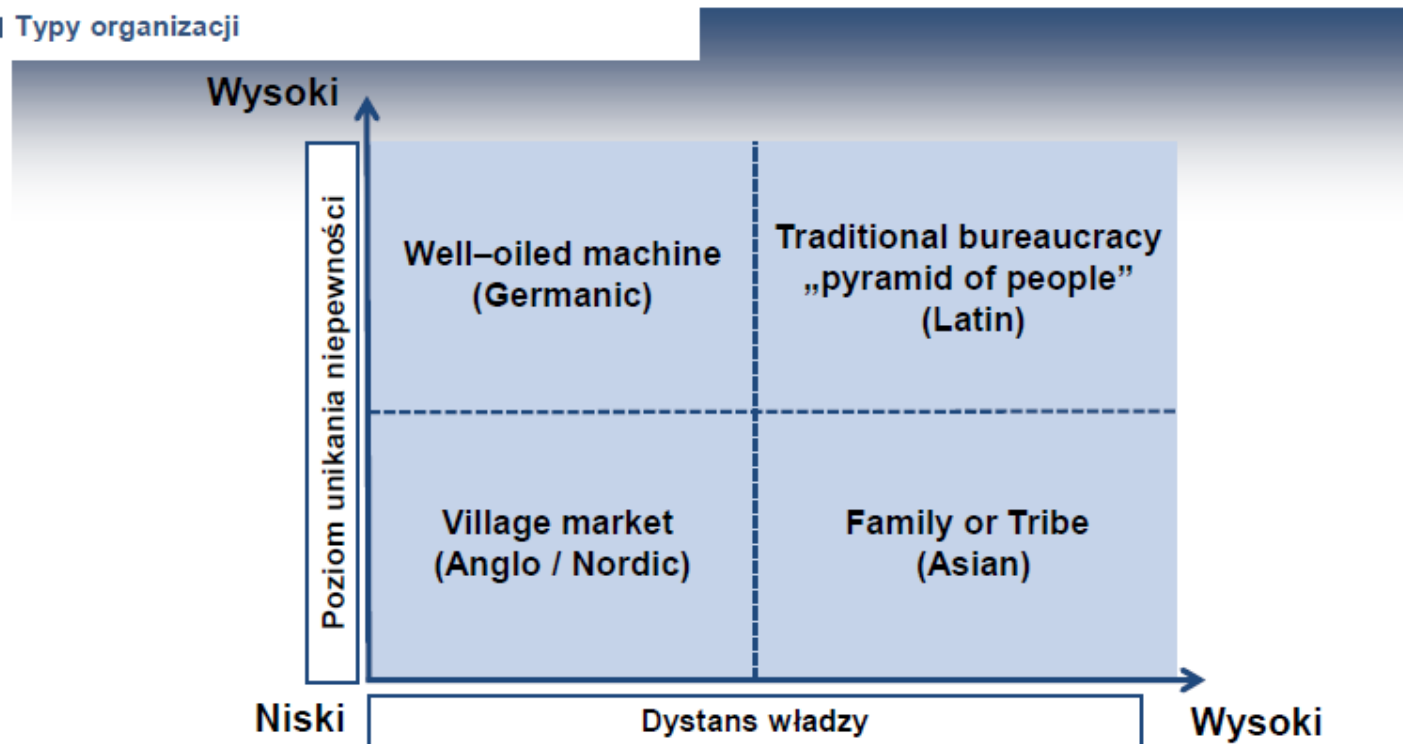
Orientacja czasowa określa,
w jakim stopniu istotna jest,
na przykład, historia Waszego
regionu dla dnia dzisiejszego
i dla przyszłości? Gdy ludzie chcą
pochwalić się, skąd pochodzą:
mówią o przeszłości,
teraźniejszości czy przyszłości?

Unikanie niepewności odnosi się
na przykład do tego, jak chętnie
ludzie podejmują ryzyko lub
pozostawiają przypadkowi i
improwizacji, w jakim stopniu
pozwala ją by sprawy biegły swoim
torem.

Męskość/kobiecość określa,
w jakim stopniu płeć
decyduje o rolach
odgrywanych w społeczeństwie
przez kobiety i mężczyzn. Czy
istnieje, na przykład,
niemal „naturalny” podział
zadań i obowiązków?

W oparciu o niektóre z wymiarów kultur narodowych sformułowana zostały najczęściej spotykane typy organizacji.

■ Typy organizacji

- [Modul intercultural differences1.pdf](#)

	Tytuł: Kultury i organizacje. Zaprogramowanie umysłu
	Autor: Geert Hofstede
	Seria: Poznańska Biblioteka Niemiecka
	wyd.: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2000, ISBN 83-208-1282-8
<p><i>Publikacja ta jest jedną z pierwszych na polskim rynku traktująca wpływ kultury i różnic kulturowych na narody i organizacje. Autor wskazuje na zjawiska kulturowe (wartości, normy, symbole) mające wpływ na wartości panujące w danym kraju w odniesieniu do jego sytuacji ekonomicznej.</i></p>	

http://www.irwirpan.waw.pl/~ibukraba/konspekty/k1_hofstede_2000.html

Rozdział 3. Ja, my i oni

Jednostka i kolektyw w społeczeństwie. Pomiar społecznego stopnia indywidualizmu. Kolektywizm a dystans władzy. Indywidualizm i kolektywizm a zawód. Indywidualizm i kolektywizm w rodzinie. Indywidualizm i kolektywizm w szkole. Indywidualizm i kolektywizm w miejscu pracy. Indywidualizm, kolektywizm i państwo. Indywidualizm, kolektywizm i idee. Indywidualizm i kolektywizm: źródła różnic. Indywidualizm i kolektywizm: perspektywy na przyszłość.

Rozdział 4. On, ona, on(a)

Asertywność a skromność. Płeć i role z nią związane. Męskość i kobiecość jako wymiary kultury. Kultury płci. Zawody męskie, zawody kobiece. Męskość i kobiecość w rodzinie. Męskość i kobiecość w szkole. Męskość i kobiecość w miejscu pracy. Męskość, kobiecość i państwo. Męskość, kobiecość i Idee. Źródła różnic między męskością i kobiecością. Męskość i kobiecość - perspektywy na przyszłość.

Rozdział 5. Inne znaczy niebezpieczne

Unikanie niepewności. Pomiar (nie)tolerancji niepewności w społeczeństwie: wskaźnik unikania niepewności. Unikanie niepewności i niepokój. Unikanie niepewności nie jest unikaniem ryzyka. Zależność unikania niepewności od zawodu, płci i wieku. Unikanie niepewności w rodzinie. Unikanie niepewności w szkole. Unikanie niepewności w miejscu pracy. Unikanie niepewności, męskość i motywacja. Unikanie niepewności a państwo. Unikanie niepewności, religia i idee. Źródła różnic w unikaniu niepewności. Różnice w unikaniu niepewności i perspektywy na przyszłość.

Rozdział 6. Piramidy, maszyny, targowiska i rodziny

Ukryte modele organizacji. Na styku różnych modeli organizacyjnych. Profesor zarządzania to też człowiek. Kultura a struktura organizacyjna: w kręgu koncepcji Mintzberga. Dystans władzy, unikanie niepewności i motywacja. Kultura systemów księgowości, czyli księgowy też człowiek.

Możliwość wykorzystania konceptu w pracy z młodzieżą

Wymiary te pozwalają na zrozumienie konfliktów między jednostkami czy grupami z różnych środowisk kulturowych.

1. Czy mam rzeczywiście hierarchiczne podejście do władzy?
2. Czy tak bardzo potrzebuję bezpieczeństwa?
3. Jak ważne jest miejsce kobiety w danej grupie zawodowej?

Behawioralne komponenty kultury Edwarda i Mildred Reed Hallów

Model kultury powstał w 1990 roku jako wynik badań w poszukiwaniu rzetelnych wskazówek dla biznesmenów ze Stanów Zjednoczonych mających pracować z ludźmi wywodzącymi się z różnych kultur.

Podczas badań autorzy skoncentrowali się na subtelnych różnicach, które zwykle wyjaśniały konflikty w komunikacji międzykulturowej.

1. Szybkie i wolne

Szybkie i wolne przekazy
z jaka można rozszyfrować
działać na jego podstawie.”

Chociaż dogłębne poznanie ludzi z zasady wymaga czasu (są one „wolnymi przekazami”), to w niektórych kulturach ludzie zaprzyjaźniają się szybciej niż w innych.

Przykłady szybkich przekazów : nagłówki, ogłoszenia/reklamy i telewizja, łatwe nawiązywanie kontaktów.

Przykłady wolnych przekazów : sztuka, telewizyjny film dokumentalny, głębokie związki między ludźmi itp.

2. Wysoki i niski kontekst

Kultury wysokiego kontekstu

źródło: <http://kobieta.interia.pl/kultura/news-tak-sie-bawia-arabowie,nld,1085035>

Kultury wysokiego kontekstu

źródło:http://podroze.gazeta.pl/podroze/1,114158,11053784,Karnawal___Wlochy__Niemcy__Francja__Wyspy_Kanaryjskie_.htm

Kraje wysokiego kontekstu

Źródło:http://www.fotoblog.gorgolewski.pl/japonczycy_japanese.html

2. Wysoki i niski kontekst

Typowe kultury wysokiego kontekstu :
japońska, arabska i śródziemnomorska.

Istnieją tam szerokie sieci informacji,
a jednostki mają z wieloma osobami
bliskie stosunki.

Na co dzień nie ma potrzeby przekazywać
wiele informacji i nie oczekuje się wielu
danych wyjaśniających wypowiedzi.

2. Wysoki i niski kontekst

Kultury niskiego kontekstu:

północno-amerykańska, niemiecka,
szwajcarska i skandynawska.

W osobistych kontaktach istnieje większa
potrzeba uzyskiwania dodatkowych informacji
wyjaśniających tło wypowiedzi.

3. Terytorialność

Terytorialność dotyczy stosunku do przestrzeni i otaczających nas rzeczy materialnych, jaki ludzie wykształcili w sobie, a ponadto jest oznaką władzy.

1. Gdzie znajduje się gabinet prezesa: na najwyższym piętrze czy gdzieś w środku?
2. Jeśli na kogoś burku leżą długopisy, to czy zdenerwuje go fakt, iż ktoś je sobie używa?

4.Przestrzeń prywatna

Przestrzeń prywatna to dystans w stosunku do innych ludzi, jakiego potrzebuje człowiek, aby czuć się komfortowo.

Przestrzeń zmienia wielkość zależnie od sytuacji i osób, z którymi styka się człowiek (osoby, które są naszymi bliskimi przyjaciółmi dopuszcza się najbliżej innych).

5. Czas monochroniczny i polichroniczny

W podejściu polichronicznym: wiele zadań wykonuje się w tym samym czasie, wiele uwagi poświęca się innym ludziom, co oznacza, że większy nacisk kładzie się na stosunki z innymi, a nie na trzymanie się harmonogramu.

Czasu polichronicznego nie traktuje się tak wyraźnie, jak zasobu i można go raczej porównać do punktu na linii czasu.

5. Czas monochroniczny i polichroniczny

Czas w kulturach monochronicznych jest bardzo konkretny i mówi się o nim jako zasobie: spędzanie/wydatkowanie*, marnowanie, oszczędzanie czasu.

Czas jest **linearny**, rozciąga się jak linia od przeszłości poprzez teraźniejszość w przyszłość. Czasu używa się jako narzędzie porządkujące dzień i określające „poziomy” wartości – np. **nie „mamy czasu”** na spotkanie z jakąś osobą.

Możliwość wykorzystania konceptu w pracy z młodzieżą

W grupach zróżnicowanych kulturowo wymiary wprowadzone przez Hallów mogą posłużyć jako pierwsze teoretyczne podejście do różnic kulturowych.

1. Uczestnicy rozmawiają ze sobą i zmieniają dystans. Czy jest on komfortowy dla obu uczestników rozmowy?
2. Jak zachowaliby się wobec osoby, która potrzebuje mniej/ więcej przestrzeni?

UCZENIE SIĘ
MIĘDZYKULTUROWE

Model rozwoju wrażliwości międzykulturowej

Bennett (1993) definiuje wrażliwość międzykulturową w kontekście etapów indywidualnego rozwoju.

Jego model rozwoju wskazuje na kontinuum pogłębiania się wiadomości i wzrastania wyczucia w sytuacjach, gdy mamy do czynienia z różnicami kulturowymi.

Rys. 5: Model rozwoju wrażliwości międzykulturowej

Etapy etnocentryczne

Etapy etnorelatywistyczne

1. **Zaprzeczenie**

Isolacja
Asimilacja

4. **Akceptacja**

Respektowanie różnic
w zachowaniu
Respektowanie różnic
w wartościach

5. **Adaptacja**

Empatia
Pluralizm

6. **Integracja**

Ocena kontekstowa
Konstruktwna marginalność

Etnocentryzm jest etapem, na którym jednostka zakłada, że jej światopogląd jest kluczowym elementem rzeczywistości. Zaprzecza więc istnieniu jakichkolwiek różnic.

Etnorelatywizm zakłada, że kultury można zrozumieć jedynie poprzez porównywanie ich ze sobą, a konkretne zachowania zrozumieć dzięki kontekstowi kulturowemu.

Źródło: cytowane za: Michael R. Page (red.), Education for the intercultural experience, Intercultural Press, Yarmouth, 1997, s. 29. Rozdział napisany przez Mildred J. Bennett, „Towards ethnocentrism: a developmental model of intercultural sensitivity”.

Możliwość wykorzystania konceptu do pracy z młodzieżą

- Czy konieczne jest pogłębianie świadomości różnic?
- Czy powinno się tylko skoncentrować na ich akceptacji?

Celem uczenia się międzykulturowego jest dojście do etapu, na którym różnice traktuje się normalnie i stają się zintegrowane z tożsamością człowieka.

Dzięki temu może on odwoływać się do kilku kulturowych układów odniesienia.

Edukacja międzykulturowa

Cele:

- pełniejsze zrozumienie kultur we współczesnych społeczeństwach,
- zwiększenie zdolności komunikacji ludzi pochodzących z różnych kultur,
- bardziej elastycznego stosunku do kontekstu kulturowej różnorodności w społeczeństwie,
- zwiększenie zdolności do uczestnictwa w interakcjach społecznych oraz uznawania wspólnego dziedzictwa ludzkości.

Dziękuję serdecznie w imieniu wszystkich kultur!

Katarzyna Sobańska

Bibliografia

- *Uczenie się międzykulturowe*, pakiet szkoleniowy nr 2,
Rada Europy i Komisja Europejska , listopad 2000